

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ภาษา คือ สัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อความเข้าใจระหว่างกันของคนในสังคม ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคม ถ้าคนในสังคมพูดกันด้วยถ้อยคำที่ดี จะช่วยให้คนในสังคมอยู่กันอย่างปกติสุข ถ้าพูดกันด้วยถ้อยคำไม่ดี จะทำให้เกิดความบาดหมางน้ำใจกัน ภาษาจึงมีส่วนช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ของคนในสังคม ภาษาเป็นสมบัติของสังคม (สุปรีย์ สุวรรณบุรณ์. 2555 : ออนไลน์)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542 (2546 : 822) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ภาษาไว้คือ "ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรม เสียง ตัวหนังสือ หรือ กิริยา อากักรที่สื่อความได้ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ภาษามือ"

ภาษาสื่อสารเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือเกิดจากสัญชาตญาณ มนุษย์ แต่เกิดจากการค่อย ๆ เรียนรู้วิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันทีละเล็กทีละน้อยตามความจำเป็นของชีวิต เรียนรู้เพิ่มขึ้น และพัฒนาขึ้นตามลำดับ ทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำ การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันย่อมมีความแตกต่างกันไปบ้างตามกาลเทศะ บุคคล อาชีพ เพศ วัย สภาพทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ วิธีการเรียงเรียงถ้อยคำ และการเลือกใช้ถ้อยคำ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มีประสิทธิผลทำให้เกิดความแตกต่าง ทำให้เกิดภาษากลุ่มย่อย ๆ ขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าผู้ใช้ภาษา จะอยู่ในสังคมใด ก็ต้องเรียนรู้วิธีการใช้ภาษาของคนในสังคมนั้น ๆ ให้เข้าใจ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มนุษย์ต้องใช้ภาษาสื่อสารกัน แต่ภาษามีวิวัฒนาการตามการเติบโตของสังคม ในขณะที่การสื่อสารจริง ๆ จะพบคำ วลีหรือประโยคที่ต้องใช้บ่อยมาก และมีคำ วลี หรือประโยคที่ยาก ยาว หรือซับซ้อน ถ้าใช้คำเหล่านี้สื่อสารจะทำให้เสียเวลาไปมาก อาจทำให้คนรับสารรู้สึกไม่ต้องการสื่อสารต่อไปก็ได้ เพราะฉะนั้นเพื่อสื่อสารได้สะดวกและรวดเร็ว ในบางโอกาสมนุษย์ก็ใช้คำย่อของกลุ่มคำ วลี หรือประโยคที่ยาก ยาว หรือซับซ้อนเหล่านั้นมาใช้ในสื่อสารกัน

ในยุคข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน การใช้คำย่อพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและแพร่หลายยิ่งขึ้น

ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ความนิยมในการใช้คำย่อแพร่ขยายไปสู่ขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น เช่น กลุ่มวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการปกครอง และด้านบริหารการเงินในเรื่องตลาดทุน และตลาดการเงิน

นอกจากนี้ การใช้คำย่อยังเกิดขึ้นในกลุ่มสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ แม้กระทั่งสื่อทางอินเทอร์เน็ต ยิ่งกว่านั้นผู้ใช้ภาษาก็นิยมใช้คำย่อเช่นเดียวกัน ดังที่ กมลานาคะศิริ (2543 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงและความนิยมในการใช้คำย่อไทยมาแทนกลุ่มคำวลี และประโยค มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ในระยะแรก ส่วนใหญ่จะพบได้จากหนังสือพิมพ์ ต่อมาการใช้คำย่อได้แพร่หลายไปสู่การใช้ภาษาพูด และต่อมาพบว่าไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนมักมีการใช้คำย่ออยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันผู้ใช้ภาษาส่วนมากจะนิยมใช้คำย่อมาแทนคำพูดที่เป็นประโยคยาว ๆ หรือวลียาว ๆ กันมากขึ้น

การใช้คำย่อมีสาเหตุหลายประการดังนี้ ประการแรกผู้ใช้ภาษาต้องการประหยัดเวลาซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดและการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทยและสังคมจีนในยุคข้อมูลข่าวสาร การทำงานแข่งกับเวลา การงานทุกประเภทต้องรีบวางแผนรีบปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของคนในวงการต่าง ๆ ล้วนมีการแข่งขันสูง ซึ่งมีเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษา ดังนั้นผู้ที่ทราบข้อมูลก่อนผู้อื่น ย่อมได้เปรียบกว่า การมีข้อมูลจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องย่อมส่งผลให้การวิเคราะห์เชื่อถือได้ ด้วยเหตุนี้การจัดการเวลาเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของชีวิตมนุษย์ ประการที่สองการใช้คำย่อในภาษาพูดและภาษาเขียนฟังดูกะทัดรัด จำได้ง่าย ไม่ต้องเรียกชื่อเต็มซึ่งเป็นชื่อยาวและเยิ่นเย้อจำยาก คำย่อที่ใช้เสนอข่าวในหนังสือพิมพ์มีประโยชน์ช่วยให้การติดต่อสื่อสารได้รวดเร็วขึ้น ประหยัดเวลา ช่วยประหยัดเนื้อที่หรือการเรียงพิมพ์ สะดวกในการติดตามอ่านข่าว และทำให้ผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับอักษรย่อมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้คำย่อในภาษาก็มีข้อจำกัดในเรื่องความหมาย ถ้าผู้รับสื่อไม่เข้าใจในความหมายของคำย่อก็จะก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารหรืออาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะในกลุ่มชนชาติใด ก็มีการใช้คำง่าย ๆ หรือคำย่อมาแทนคำเต็ม เพื่อให้การสื่อสารสะดวกรวดเร็ว ภาษาไทยกับภาษาจีนก็เช่นกัน มีคำย่อเกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นคำย่อไทยหรือคำย่อจีนล้วนมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน คือ เพื่อประหยัดเวลาและสื่อสารได้รวดเร็ว ดังนั้นในชีวิตประจำวันจึงเห็นคำย่อเสมอ แต่อาจจะไม่ทราบความหมายหรือที่มาของคำยอนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการใช้คำย่อไทยกับคำย่อจีน และสนใจศึกษาลักษณะและรูปแบบของคำย่อไทยกับคำย่อจีนในหัวข้อ โดยการเปรียบเทียบคำย่อในหนังสือพิมพ์ไทยและจีน ซึ่งการศึกษาในประเด็นนี้จะช่วยเพิ่มความเข้าใจในเรื่องความหมายของ

คำย่อไทยหรือคำย่อจีนของกลุ่มคนในวงการต่าง ๆ และเพื่อช่วยในการสื่อสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้นเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพครูหรืออาจารย์ นักเรียน รวมถึงนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป อันจะก่อให้เกิดความรู้ในคุณค่าของภาษาไทยและภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของคำย่อในหนังสือพิมพ์ไทยและจีน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้คำย่อในหนังสือพิมพ์ไทยและจีน
3. เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของคำย่อในภาษาไทยและภาษาจีน

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1. คำย่อในภาษาไทยต้องมีเครื่องหมายห้พภาคแน่นอน แต่คำย่อในภาษาจีนอาจไม่มีเครื่องหมาย ลักษณะของคำย่อไทยอาจไม่มีประเภทคำย่อที่มีตัวเลข แต่ลักษณะของคำย่อจีนมีประเภทคำย่อที่มีตัวเลขจำนวนมาก
2. คำย่อที่ได้รวบรวมไว้ครั้งนี้ส่วนมากจะเป็นคำย่อที่ใช้ชื่อองค์กร หรือในกลุ่มสถานที่ทั้งสองภาษา
3. คำย่อในภาษาไทยและจีนต่างมีเอกลักษณ์ตามธรรมชาติของภาษาแต่ละชาติ แต่มีความคล้ายคลึงในบางลักษณะ คำย่อในภาษาไทยอาจต้องอ่านตามคำเต็ม แต่คำย่อในภาษาจีนอาจต้องอ่านตามคำย่อ คำย่อที่ได้รวบรวมไว้ครั้งนี้ส่วนมากน่าจะเป็นคำย่อที่เป็นคำนามทั้งสองภาษา

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับคำย่อ

ไม่ว่าจะเป็นคำย่อในภาษาไทยหรือว่าในภาษาจีน คำย่อด้วนมีประโยชน์ช่วยให้ถ้อยคำสั้นลง และสามารถประหยัดเวลา ทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยหรือจีนสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นผู้ใช้ภาษาจึงนิยมใช้คำย่อ เพราะว่าสะดวกในการสื่อสาร

การใช้คำย่อในภาษาไทยมีการเขียนและการพูด แต่เมื่ออ่านส่วนใหญ่ต้องอ่านเต็ม คำการเขียนคำย่อไทยใช้เครื่องหมายห้พภาคตามหลังอักษรย่อแต่ละตัวหรือคำ แต่ก็ยังมีชื่อเฉพาะบางแห่งที่นิยมใส่เครื่องหมายห้พภาคเพียงจุดเดียวท้ายพยางค์ คำย่อคำมีหลายลักษณะ ดังนี้

1. ย่อคำโดยใช้พยัญชนะต้นของบางพยางค์ แล้วใส่เครื่องหมายมหัพภาคท้ายพยัญชนะต้น โดยมีจุดเดียว เช่น ซอย (ซ.) ถนน (ถ.) กิโลเมตร (กม.) นายอำเภอ (นอภ.)

2. ย่อคำโดยใช้พยัญชนะต้นของบางพยางค์ แล้วใส่เครื่องหมายมหัพภาคท้ายพยัญชนะต้น โดยมีหลายจุด เช่น มกราคม (ม.ค.) พุทธศักราช (พ.ศ.) นางสาว (น.ส.)

3. ย่อคำโดยใช้พยางค์แรกของคำเป็นอักษรย่อแล้วใส่เครื่องหมายมหัพภาค เช่น สันธาน (สัน.) โทรศัพท์ (โทร.) นิบาต (นิ.) (มัลลิกา คณานุรักษ์ 2550 : ออนไลน์)

การใช้คำย่อในภาษาจีนปรากฏทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูดด้วย ในภาษาพูดเมื่ออ่าน ส่วนใหญ่อ่านเป็นคำย่อได้ มีเพียงบางครั้งจำกัดต้องอ่านเป็นคำเต็ม เพราะมีรัฐบาลกำหนดไว้และถือว่าถูกต้องตามมาตรฐาน แต่ส่วนใหญ่คำเหล่านี้จะเป็นคำยืมที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น NBA GDP GNP

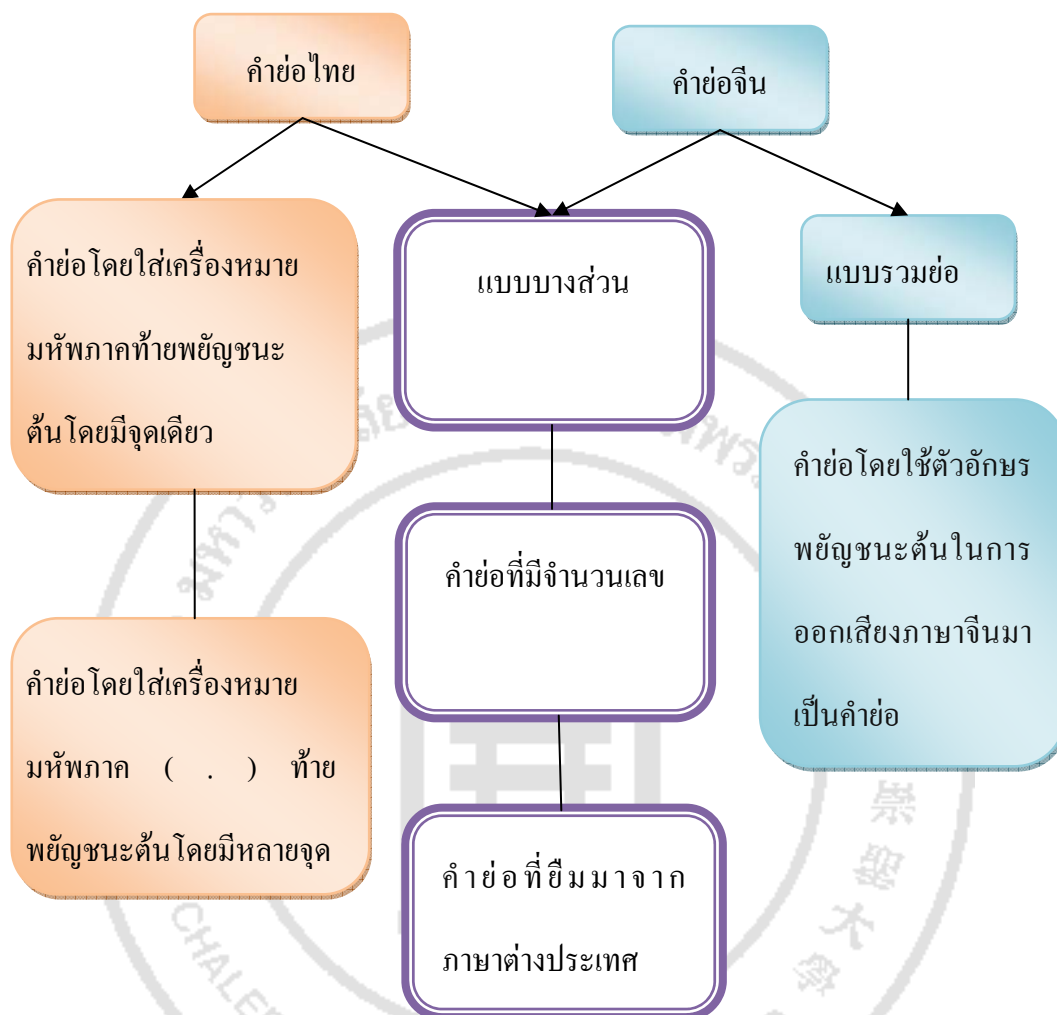
“สวีหย่าผิง” 徐亚平 (2012 : 2-3) ได้จำแนกวิธีการย่อของภาษาจีนไว้ดังนี้

1. แบบรวมย่อ โดยใช้หน่วยคำที่สำคัญทั้งหมดมารวมเป็นคำย่อ เช่น 零部件 (หลังปูเจี้ยน) ย่อมาจากวลีจีน “หลังเจี้ยน ปูเจี้ยน” (零件部件) 科研 (เคอเอี้ยน) ย่อมาจากวลีจีน “เคอเสวียเอี้ยน จิว” (科学研究)

2. แบบบางส่วน โดยใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของคำเต็มมาเป็นคำย่อ เช่น 小口径 (เสี่ยวโข่วจิ่ง) มาจากวลีจีน “เสี่ยวโข่วจิ่งปูเซียง” (小口径步枪) 清华 (ชิงหัว) มาจากวลีจีน “ชิงหัวต้าเสวีย” (清华大学)

3. คำย่อที่มีจำนวนเลข เช่น 四个现代化 (ซื่อเก้อเซี่ยนไต้ฮว่า) มาจากคำในประโยค “หนงเย่ เซี่ยนไต้ฮว่า” (农业现代化) “กงเย่เซี่ยนไต้ฮว่า” (工业现代化) “กั๋วฝางเซี่ยนไต้ฮว่า” (国防现代化) “เคอเสวียซู่เซี่ยนไต้ฮว่า” (科学技术现代化) 四季 (ซื่อจี้) ย่อมาจาก “ชุนจี้” (春季) “ซำจี้” (夏季) “จิวจี้” (秋季) “ตงจี้” (冬季)

สรุปได้ว่าวิธีการข่คำในภาษาไทยและภาษาจีนจำแนกได้ตามแผนภูมิ ดังนี้

1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ขอบเขตในการศึกษาวิจัยแบ่งข้อมูลการวิจัยเป็นสองด้าน คือด้านภาษาไทยและด้านภาษาจีน ดังต่อไปนี้

1.5.1 ข้อมูลในหนังสือพิมพ์ไทย

- 1) “ไทยรัฐ” (ฉบับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2555)
- 2) “เดลินิวส์” (ฉบับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2555)
- 3) หนังสือพิมพ์ออนไลน์ของ “ไทยรัฐ” และ “เดลินิวส์” ในปี 2555

ผู้วิจัยเลือกหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมและประเภทคุณภาพ ตามข้อเสนอแนะของ สุวัฒน์ บุญชาญ (2549 : 5) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์ ที่เผยแพร่และจัดจำหน่ายในปี 2555 ซึ่งจะมีข้อมูลอักษรย่อและคำย่อที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลคำย่อจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเป็นรายวัน

1.5.2 ข้อมูลในหนังสือพิมพ์จีน

- 1) 参考消息 “ซานข่าวเซียวซี” (ฉบับตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2555)
- 2) 人民日报 “เหยินหมินยื่อเป้า” (ฉบับตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2555)
- 3) หนังสือพิมพ์ออนไลน์ของ 参考消息 “ซานข่าวเซียวซี” และ人民日报 “เหยินหมินยื่อเป้า” ในปี 2555

ผู้วิจัยเลือกหนังสือพิมพ์ 参考消息 “ซานข่าวเซียวซี” และ人民日报 “เหยินหมินยื่อเป้า” จำกัดเวลาในปี 2555 ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์นี้ที่ได้นิยมอ่านมากที่สุดในประเทศจีน (我国报纸发行量排名. 2011 : ออนไลน์) และมีคำย่อที่ทันสมัย

1.5.3 การตรวจสอบคำย่อไทย-จีน

- 1) การวิเคราะห์คำย่อภาษาไทย ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลคำย่อโดยเทียบคำย่อในอักษรานุกรมอักษรย่อ ของสมบัติ จำปาเงิน (2550)
- 2) การวิเคราะห์คำย่อภาษาจีน ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลคำย่อโดยเทียบคำย่อใน 《实用缩略语词典》 “สื่อย่งสั่วเลี่ยววีฉือเตียน” ของ 王吉辉 “หวังจีฮุย” (2003)

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

คำย่อ (Abbreviations) หมายถึง การย่อคำให้สั้นลง เพื่อให้การสื่อสารสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา ช่วยประหยัดเนื้อที่หรือการเรียงพิมพ์ และสะดวกในการติดตามอ่านข่าว คำย่อนี้รวบรวมมาจากอักษรย่อ และคำย่อที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศด้วย ซึ่งรวมจากคำย่อโดยใช้วิธีการตัดคำด้วย

คำย่อไทย หมายถึง คำย่อในภาษาไทยที่ใช้เพื่อทำให้การสื่อสารสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา ช่วยประหยัดเนื้อที่หรือการเรียงพิมพ์ และสะดวกในการติดตามอ่านข่าว คำย่อไทยนี้รวบรวมมา

จากอักษรย่อไทย และคำย่อไทยที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ

คำย่อจีน หมายถึง คำย่อในภาษาจีนที่ใช้มาเพื่อความสะดวก คำย่อจีนนี้รวบรวมมาจากอักษรพยัญชนะต้นในการออกเสียงภาษาจีน (สัทอักษรพินอิน) และคำย่อจีนที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ

หนังสือพิมพ์ (Newspapers) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าว ภาพข่าว บทความ บทบรรณาธิการ สารคดี และความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ และรวมทั้งฉบับพิมพ์รายวันและออนไลน์ด้วย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำย่อไทยและคำย่อจีน
2. ศึกษาประวัติและความเป็นมาของคำย่อไทยและคำย่อจีน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวแนวทางในการศึกษาวิจัย
3. ศึกษาการใช้คำย่อไทยกับคำย่อจีนจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. คัดเลือกหนังสือพิมพ์รายวัน และสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตที่มีคำย่อไทยและคำย่อจีนปรากฏในหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ไทย ได้แก่ ไทยรัฐ และเดลินิวส์ ส่วนหนังสือพิมพ์จีน ได้แก่ 参考消息 “ซานช่าวเซียวซี” และ 人民日报 “เหอจินหมินชื้อเป้า”
5. วิเคราะห์ลักษณะ การใช้คำย่อไทยกับคำย่อจีน รูปเต็มของคำย่อ จากหนังสือพิมพ์ที่คัดเลือกไว้
6. วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างคำย่อไทยกับคำย่อจีน
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจลักษณะของคำย่อไทยกับคำย่อจีน และรูปเต็มของคำย่อไทยกับคำย่อจีน
2. ทำให้เข้าใจวิธีการใช้คำย่อไทยกับคำย่อจีนในสิ่งที่พิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์
3. ทำให้เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างคำย่อไทยกับคำย่อจีน